

**Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta,
kiusamiselta ja häirinnältä**

Myrskylän koulu

1. Johdanto

Perusopetuslaki (29§) edellyttää koulukohtaista kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vastaista suunnitelmaa. Toimintasuunnitelma antaa yhteiset tavoitteet ja toimintaohjeet henkilökunnalle, ja sen avulla kerrotaan myös vanhemmille ja oppilaille Myrskylän koulun toimintamallista. Jatkossa sitä päivitetään tarpeen mukaan, ja se on vanhempien nähtävillä koulun kotisivuilla.

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Tällaisella oppimisympäristöllä tarkoitetaan henkistä ja fyysistä turvallisuutta. Turvallinen ympäristö on edellytys oppilaiden tasapainoiselle kasvamiselle ja hyvälle oppimiselle. Se on myös edellytys henkilökunnan laadukkaalle ja tulokselliselle työskentelylle koulu yhteisössä.

Myrskylän koulun toimintaympäristönä on pieni koulu pienessä kunnassa. Turvallisuus on ennen kaikkea tunne. Turvallisuuden tunne syntyy monista asioista. Tiivis ja tuttu yhteisö on yksi tärkeistä turvallisuuden tunnetta luovista asioista. On myös todennäköistä, että erilaisten uhkien määrä ja todennäköisyys on pienessä yksikössä pienempi. Luottamus luo turvallisuutta. Tutut ja turvalliset aikuiset ja hyvä vuorovaikutus koulu yhteisössä luo luottamusta. Merkittävä rooli turvallisuuden tunteen kokemisessa on myös kodin ja koulun hyvällä yhteistyöllä.

Kouluhyvinvointi ja turvallisuus on vuosittainen tavoite koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Turvallisuustyö on Myrskylän koulussa jatkuvaa.

2. Arvot ja toimintakulttuuri, osallisuus, Verso, koulun säännöt

Myrskylän koulu on aktiivinen ja ajanmukainen alakoulu. Koulumme arvot antavat suuntaviivat, joiden mukaan pyrimme koko kouluyhteisön voimin luomaan jokaisesta koulupäivästä "hyvän koulupäivän". Yhteisöllisyyteen pyritään monin keinoin, joita on tämän luvun alaluvuissa täsmennetty. Oppilaiden osallistaminen monipuolisesti, työskentely yli luokkarajojen sekä yhteisöllinen ja turvallinen ilmapiiri luovat olosuhteet, joiden myötä toimintakulttuuria voi kehittää koko kouluyhteisön voimin. Vuorovaikutustaitojen opettaminen ja harjoittelu tähtää tilanteeseen, jossa yhteinen suunnittelu on luontevaa. Oppilailla tulee olla aidosti tunne, että he voivat vaikuttaa koulun arkeen. Vaikuttamista voi harjoitella sekä oman luokan arjessa, että oppilaskuntatoiminnassa.

Koulumme arvoperusta on syntynyt henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa käydyissä arvokeskusteluissa lukuvuonna 2024-25. Koulun arvot tuodaan näkyväksi koulun toiminnassa vuosittain eri teemojen yhteydessä.

Inklusion vahvistaminen arjessa

Kaikki oppilaat osallistuvat koulun arkeen yhdessä. Pienryhmän oppilaat ovat mukana oman luokan toiminnassa mahdollisimman laajasti. Yhteiset tilanteet suunnitellaan niin, että jokaisella on mahdollisuus osallistua ja onnistua.

Konkreettiset tilanteet:

Luokkapiirit ja yhteiset keskustelut
Ryhmytyöt eri oppiaineissa
Kirjastokäynnit
Uinit ja liikuntatunnit
Ruokailutilanteet
Lauluhetket ja juhlat
Palkitsemisen ja huomioimisen hetket

Yhteisöllisyyden tietoinen rakentaminen

Ryhmyttämistä toteutetaan koko lukuvuoden ajan.

Jokaiselle oppilaalle varmistetaan kokemus:

“Minut nähdään”

“Minut hyväksytään”

“Kuulun joukkoon”

Hyvää käytöstä ja toisten huomioimista vahvistetaan päivittäin - **Huomaa Hyvä!**

Verso - Vertaissovittelu

Oppilaiden osallisuutta vahvistaa myös koulussamme käytössä oleva vertaissovittelukäytäntö **VERSO**. Verso-toimintaa pyritään muokkaamaan omalle koululle sopivaksi. Versossa korostuu oppilaiden omakohtainen osallisuus ja aktiivinen toimijuus. Vertaissovittelussa koulutetut riidan osapuolia hieman vanhemmat oppilaat eli vertaissovittelijat sovittelevat vertaistensa eli muiden oppilaiden välisiä konflikteja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vertaissovittelijat auttavat riidan osapuolia itse löytämään tilanteeseen ratkaisun niin, että konflikti ei enää osapuolten välillä jatku tai toistu, eikä muutu kiusaamiseksi. Vertaissovittelussa sovittellaan mm. nimittelyjä, haukkumisia, ikävää kommentointia kasvotusten, selän takana tai somessa, tönimistä, etuilua, syrjimistä, joka ilmenee niin ettei oteta mukaan leikkiin tai ryhmätehtävään, sekä toisen omaisuuden luvatta käyttämistä tai piilottamista, leikkien ja pelien säännöistä syntyneitä riitaa. Mikäli vertaissovittelu ei johda toivottuun tulokseen, ohjataan tapaus aikuisjohtoiseen sovitteluun tai muuhun koululla käytössä olevaan menettelyyn. Vertaissovittelijoiden toimintaa tukee aina VERSO-ohjelman kouluttama vapaaehtoisista henkilökunnan jäsenistä muodostuva Verso-aikuisten tiimi, joka arvioi aina tapauskohtaisesti mikä tilanne ohjataan vertaissovitteluun ja mikä taas tarvitsee koulun muita menettelyjä.

Opettajat toteuttavat luokissa sellaisia sisältöjä ja työtapoja, joissa osallisuus toteutuu. Oppilaiden tulee olla tietoisia omista velvollisuuksistaan ja oikeuksistaan (koulun säännöt), jotta yleistä järjestystä, ilmapiiriä ja turvallisuutta voidaan kehittää.

Koulun järjestyssääntöjen on tarkoitus edistää koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt perustuvat lakeihin ja asetuksiin, joten jokaisella koulu yhteisön jäsenellä on velvollisuus toimia sääntöjen mukaisesti ja edistää sääntöjen hengen mukaista toimintaa ja ilmapiiriä koulussa. Järjestyssäännöt löytyvät opetussuunnitelmasta, koulun kotisivulta sekä jokaisesta kotiluokasta. Säännöt käydään läpi joka syksy lukuvuoden alkaessa. Luokissa voidaan myös luoda omia luokkakohtaisia sääntöjä/työskentelyohjeita oppilaslähtöisesti.

Oppilaitoksen henkilöstöllä on ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista

Kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien on **tehtävissään** edistettävä

- Opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvointia sekä
- Yhteistyötä kotien kanssa.

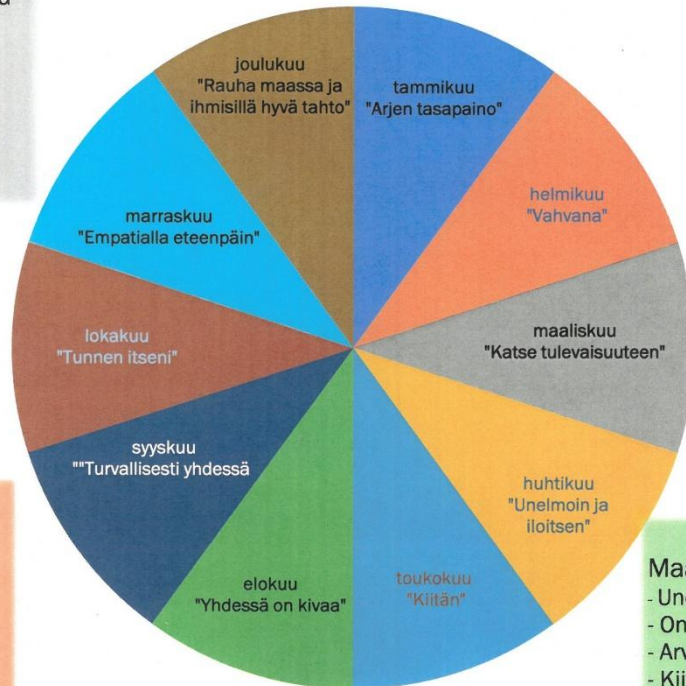
Hyvinvoinnin edistäminen tarkoittaa velvollisuutta ennaltaehkäisevään työhön sekä velvollisuutta puuttua havaitsemiinsa häirintä- ja ongelmatilanteisiin. Jokainen seksuaalista häirintää havainnut tai siitä tiedon saanut oppilaitoksen henkilöstöön kuuluva huolehtii siitä, että asiaa lähdetään selvittämään viipymättä.

Hyvinvoinnin vuosikello on luotu opettajien toimesta ja otettu käyttöön syksyllä 2024. Hyvinvoinnin vuosikellossa on kuukausi- ja kausiteemat, joita tuodaan näkyväksi luokissa sekä koulun lauluhetkissä. Luokkien hyvinvointituokiot perustuvat hyvinvoinnin vuosikellon teemoihin.

HYVINVOINNIN VUOSIKELLO

Loka-, marras- ja joulukuu
 - Itsetuntemus
 - Läsnäolotaidot
 - Rauhoittumistaidot
 - Tunnetaidot
 - Myötätuntotaidot

Tammikuu - helmikuu
 - Hyvän arjen selviytymistaidot (ajankäyttö, uni, ravinto, liikunta, ruutuaika, rentoutuminen)
 - Media ja hyvinvointi
 - Vahvuustaidot

Elokuu - syyskuu
 - Yhteisöllisyys
 - Luokan ilmapiiri
 - Kaveritaidot
 - Turvataidot
 - Hyvän huomaaminen

Maalis-, huhti- ja toukokuu
 - Unelmat ja tavoitteet
 - Onnellisuus ja merkityksellisyys
 - Arvot
 - Kiitollisuus

3. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan määritelmät

Myrskylän koulussa ei hyväksytä minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa, vaan niihin puututaan välittömästi. Jokaisella on oikeus ihmisarvon loukkaamattomuuteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Perusopetuslaki (21.8.1998/628) takaa jokaiselle koululaiselle oikeuden turvalliseen koulunkäyntiin.

Koulukiusaamisen, koulussa tapahtuvan häirinnän ja kouluväkivallan käsitteet ovat osin rinnasteisia, mutta niitä kaikkia tarvitaan koulussa tapahtuvan vahingoittavan ja ei-toivotun toiminnan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Eri käsitteiden kautta meidän on mahdollista hahmottaa ja jäsentää koulun arjessa monilla tavoin ilmenevää, kielteisiä kokemuksia tuottavaa, toimintaa ja löytää mahdollisimman tehokkaita tapoja siihen puuttumiseksi.

VÄKIVALTA

Väkivaltaan on syytä puuttua viipymättä. Väkivallan sietäminen tai piilottelu ei ole sallittua, väkivaltaan suhtaudutaan koulu yhteisössä vakavasti. **Kuitenkin on syytä pohtia ja käydä yhteisössä keskustelua:**

- Mikä on normaalia lasten/oppilaiden pelaamista tai leikkiä? Esimerkiksi miten suhtaudutaan jalkapallopelissä tapahtuneeseen jalkaan osuneeseen potkuun.
- Mikä on lasten riitelyä huomioon ottaen lapsen ikä ja kehitystaso?
- Mikä on tekijän ominaisuus, vamma tai kyky ymmärtää tekonsa seuraus?

Oppilaaseen kohdistunut väkivalta

Väkivaltaan puututaan välittömästi

- Aikuinen puuttuu tilanteeseen ensisijaisesti puhumalla. Tarvittaessa aikuinen erottaa osapuolet toisistaan. Jos tilanne ei rauhoitu, kutsutaan paikalle koulun muita aikuisia tai poliisi.
- Oppilas toimitetaan tarvittaessa terveydenhoitajalle tai lääkäriin.
- Osapuolet erotetaan toisistaan eri tiloihin aikuisen valvonnassa.
- Väkivaltatilanteesta ilmoitetaan rehtorille. Rehtori päättää jatkotoimenpiteistä (lastensuojeluilmoitus, rikosilmoitus) ja kurinpitotoimista (jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Rehtori voi evätä turvallisuutta vaarantavan oppilaan opetukseen osallistumisen jäljellä olevan koulupäivän ajaksi.
- Molempien osapuolten huoltajiin ollaan yhteydessä. Tarvittaessa huoltajat pyydetään koululle.
- Rehtori tai paikalla ollut aikuinen tekee turvallisuusilmoituksen (läheltä piti/poikkeamailmoitus)
- Tarvittaessa osapuolet ohjataan opiskeluhoitohenkilöstön palveluihin tai muuhun hoitavaan tahoon.
- Huoltajat voivat asianosaisten huoltajana tehdä poliisille tutkintapyynnön riippumatta siitä tekeekö koulu/koulu ei tee poliisille tai lastensuojeluun ilmoitusta.

Koulun aikuiseen kohdistunut väkivalta

Väkivaltaan puututaan aina ja ensisijaisesti pyritään rauhoittamaan tilanne. Paikalle kutsutaan aina viipymättä toinen aikuinen.

- Jos tilanne ei rauhoitu koulun keinoin, paikalle kutsutaan poliisi.

- Tapahtuneesta ilmoitetaan viipymättä rehtorille. Rehtori päättää jatkotoimenpiteistä (lastensuojeluilmoitus, rikosilmoitus) ja kurinpitotoimista (jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Rehtori voi evätä turvallisuutta vaarantavan oppilaan opetukseen osallistumisen jäljellä olevan koulupäivän ajaksi.
- Uhri ohjataan työterveyshuoltoon tai lääkärille.
- Jos tekijä on oppilas, huoltajiin ollaan heti yhteydessä.
- Rehtori tai paikallaollut aikuinen tekee turvallisuusilmoituksen (läheltä piti/poikkeamailmoitus)
- Tarvittaessa rehtori järjestää neuvottelun (uhri, tekijä, huoltajat, oppilashuollon henkilöstö)
- Tarvittaessa tekijä ohjataan yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.

Koulun aikuisen nimittely, solvaava puhe tai väkivallalla uhkailu

Koulun aikuiseen kohdistuneeseen nimittelyyn, solvaavaan puheeseen tai väkivallalla uhkailuun puututaan aina.

- Jos tekijä on oppilas, puheista ilmoitetaan huoltajalle.
- Tapauskohtaisesti on harkittava, onko kysymyksessä kunnianloukkaus (rikoslaki). Siinä tapauksessa asianomainen voi tehdä asiasta tutkintapyynnön poliisille.
- Laittoman uhkauksen seurauksena kohde saattaa tuntea turvallisuutensa olevan uhattu. Jos opettajaa uhataan ja hänellä on perusteltu syy pelkoonsa, hän voi tehdä asiasta tutkintapyynnön poliisille.
- Rehtori, uhri tai paikallaollut aikuinen tekee turvallisuusilmoituksen (läheltä piti/poikkeamailmoitus)
- Jos tilanteesta tehdään tutkintapyyntö, rehtori on yhteydessä oppilaan huoltajaan, jos tekijä on oppilas.
- Tarvittaessa tekijä (oppilas) ohjataan yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.

KIUSAAMINEN

Yleisesti *koulukiusaamisella* tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja / tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaaminen voi olla hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Se voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaaminen voi tapahtua myös sosiaalisessa mediassa, jolloin se on usein myös ilkeämpää, kun ei olla kasvotusten. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokassa, ryhmässä tai sosiaalisessa mediassa.

Suoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan uhrin fyysistä ja verbaalista satuttamista. Fyysinen satuttaminen voi olla esimerkiksi lyömistä, tönimistä tai potkimista. Vakavan fyysisen väkivallan ilmetessä kutsutaan tarvittaessa poliisi paikalle. Fyysisenä kiusaamisena pidetään myös uhrin omaisuuden tai esimerkiksi koulutöiden varastamista tai tuhoamista. Verbaalinen satuttaminen puolestaan ilmenee muun muassa loukkaavana nimittelyinä, uhkailuna, pakottamisena ja kiristämisenä sekä kiusatun olemuksen, ulkonäön tai käyttäytymisen pilkkaamisena ja kiusatun naurunalaiseksi tekemisenä.

Epäsuoralla kiusaamisella ja häirinnällä tarkoitetaan kohteen satuttamista kiertoteitse vahingoittamalla hänen vuorovaikutussuhteitaan tai sulkemalla hänet pois joukosta. Se voi olla esimerkiksi uhrin arvostelemista hänen selkensä takana tai vahingollisten juorujen ja perättömien juttujen levittämistä. Tätä tapahtuu helpoiten sosiaalisessa mediassa.

Kouluväkivallaksi voidaan kutsua sellaista koulussa tapahtuvaa kiusaamista, jossa käytetään tahallaan fyysistä voimaa tai uhataan fyysisen voiman käytöllä ja aiheutetaan tällä tavoin epätoivottuja seurauksia kohteena oleville ihmisille tai ryhmälle. Se on toimintaa, jossa estetään ihmisten toimijuutta, rajoitetaan heidän mahdollisuuksiaan ja tuotetaan yksilöille tai ryhmälle pysyviä fyysisiä haittoja tai psyykkisiä vaurioita, kuten unettomuutta ja pelkotiloja.

Seksuaalinen häirintä

Sukupuolista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen, teot, jotka saavat tuntemaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi.

Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värittyneet vitsit, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintää tapahtuu myös puhelimen ja netin välityksellä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

4. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisy Myrskylän koululla

Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa. Näitä aihealueita käsitellään luokassa säännöllisesti. Lisäksi näihin sisältöihin luodaan luokan ja koko koulun teemakokonaisuuksia. Koko koulun lauluhetkissä käsitellään usein koulun sääntöihin ja arvoihin liittyviä asioita. Vastuuntuntoon kuuluu mm. muiden huomioon ottaminen, ympäristöstä huolehtiminen, heikompien puolustaminen sekä toisten auttaminen. Myös hyvän luokkahengen kehittämiseksi pyritään koko koulun hengen luomiseen. Oppilaiden kanssa käydään läpi kiusaamisen seuraukset ja rangaistukset etukäteen.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet

- Myrskylän koululla luodaan runsaasti yhteisöllisiä toimintatapoja koulun yhteishengen vahvistamiseksi (luokkien välinen yhteistyö, lauluhetket ym.)
- Koulussa pyritään avoimeen vuorovaikutukseen ja suvaitsevan toimintakulttuurin syntymiseen. Oppilaita muistutetaan siitä, että koulussamme ei sallita kiusaamista.
- Kouluyhteisössä sovitaan yhteisesti kirjatut säännöt, järjestyssäännöt ja erilliset sopimukset toimintatavoista. Säännöt ja kirjatut toimintatavat ovat osa pelastussuunnitelmaa. Koulun sääntöjä käydään säännöllisesti läpi oppilaiden kanssa. Tärkeimmät säännöt löytyvät myös luokkien seiniltä.
- Koulussamme panostetaan tehokkaaseen välituntivalvontaan. Turvallisuuskulttuuria kehittämällä vältetään kiusaamisen syntymiselle otollisia tilanteita. Opetushenkilöstön linjakeskustelut ovat tärkeitä, jotta koko henkilöstö toimii eri tilanteissa (mm. kiusaaminen, käyttäytyminen) yhdenmukaisesti.
- Toimintatapojen toteutumista seurataan säännöllisesti.
- Käytetään vertaissovittelua yhtenä oppilaiden omaa kontrollia lisäävänä toimintatapana.
- Koulun arkeen järjestetään usein koko koulun haasteita, teematunteja ja -päiviä, turnauksia lujittamaan luokan ja koulun yhteishenkeä.
- Huomioidaan positiivisin keinoin oppilaiden hyvä käytös (myös oppilaat keskenään).

- Yhteistyö yli luokkarajojen (alkuluokkatoiminta, teemat, kummitoiminta) tukee sitä, että oppilaat tuntevat toisensa paremmin ja täten epäasiallinen käytös ja kohtelu vähenee.
- *Opettajat veloitetaan käyttämään opetuksessaan ja hyvinvointituokioissaan Kiva koulu-, Yhteispeli-, Kaveritaito- ym. materiaaleja.*
- *Opettajat suositellaan ottamaan käyttöön ”Luokkakaveri”-ohjelman toimintatapoja.*

Oppilaita ohjataan siten, että pieniä ristiriitatilanteita voi ja pitääkin yrittää sopia heti asianosaisten kanssa, ilman aikuista. Oppilaita rohkaistaan kertomaan heti kiusaamistilanteista. Jokainen koulussamme työskentelevä aikuinen puuttuu kiusaamistilanteisiin välittömästi. Kiusaamistilanteet käsitellään viivyttelemättä ja asiasta tiedotetaan kaikkien asianosaisten koteihin.

Myrskylän koululla on käytössä ”**Luokkahenki KIUSA**”-palvelu. Luokkahenki KIUSA on palvelu koulukiusaamisen tunnistamiseen ja jatkuvaan seurantaan. Se perustuu viikoittaisiin kiusakyselyihin, joilla kerätään viikoittain kunkin oppilaan omat kokemukset kiusaamisesta.

Kiusaseurannalla voidaan tunnistaa ne luokat, joissa kiusaamista esiintyy muita enemmän. Tämä auttaa opettajia ja oppilashuoltoa kohdistamaan kiusaamisen vastaiset toimet oikeisiin luokkiin. Myös korjaavien toimien vaikutuksia voidaan seurata reaaliajassa. Kiusaseuranta auttaa kitkemään kiusaamisen kouluympäristöstä, ja sen positiiviset vaikutukset voivat olla ihmiselämän mittaisia.

Opettajat seuraavat KIUSA-kyselyn tuloksia viikoittain (joko itse kirjautuen tai rehtorin tulosteista). Rehtori seuraa myös viikoittain koko koulun tilannetta. Mikäli poikkeamia ilmenee, näihin voidaan tarttua välittömästi, esim. luokassa keskustellen. Lisäksi opettaja voi tehdä omia kyselyitä asiaan liittyen. Luokan tuloksista on hyvä kertoa myös luokalle soveltuvin osin.

Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa voi käyttää luokassa mm. kiusaamistapausten tultua ilmi, kaveri-tuntien järjestämisessä tai pienryhmätyöskentelynä.

Myrskylän koulussa kartoitetaan kiusaamisen esiintymistä lisäksi esimerkiksi opiskeluhuollon kyselyillä.

Alkuluokkatoiminta

Eskari- 2.luokalla on säännöllisesti alkuluokkatoimintaa, jossa luokkien oppilaat toimivat pienissä sekaryhmissä eri teemojen tai oppiaineiden ympärillä.

Alkuluokkatoiminnan sisältöjä esimerkiksi:

- Teemojen mukaista työskentelyä (sadonkorjuu, media, ystävänpäivä...)
- Juhlapäivien mukaista työskentelyä (joulu, pääsiäinen, Runebergin päivä...)
- Vuodenaikojen mukaista työskentelyä
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Yhteispeli

Myrskylän koulu on ollut mukana YHTEISPELI-hankkeessa. Hankkeessa pyritään kehittämään koko kouluyhteisössä tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteispeli-materiaali on edelleen koululla käytössä. Yhteispeli-hankkeen toimintatapoja ovat mm. luokkapiiri, jota koulussamme aktiivisesti käytetään.

Kummioppilastoiminta näkyy esim. eskarin ja 5.luokan sekä 1.luokan ja 6. luokan oppilaiden yhteistyönä. Kummioppilastoiminta luo turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä koulunsa aloittaville oppilaille. Kummioppilastoiminnassa luokat tapaavat säännöllisesti. Toiminta on ohjattua ja tavoitteellista: turvallisuuden tunne, ryhmään kuulumisen ja myönteinen vuorovaikutus.

Kummitoiminnan sisältöjä esimerkiksi:

Välituntileikkeinä

Leikkiin hakemisena

Mukaan pyytämisenä

Luokkien yhteisinä retkinä

Yhteinen lukeminen ja satuhetket

Askartelu ja kädentaidot

Liikunta- ja leikkituokioiden

Yhteinen ruokailu (kummi +lapsi)

Lauluhetket ja koulun yhteiset tapahtumat

Koulumummo ja -vaaritoiminta

Koulumummo ja -vaaritoiminta on monipuolista yhdessäoloa. Ikääntyneet kuntalaiset viettävät koululla aikaa vaihtelevasti kokonaisuudesta koulupäivästä pariin oppituntiin kerrallaan. Koulumummot ja -vaarit voivat olla mukana tavallisilla oppitunneilla yhtenä aikuisena luokkaohjaajan tavoin. He voivat auttaa oppilaita työskentelyssä ja tuoda omaa elämäkokemustaan ja myös erityistaitojaan mukaan opetukseen.

5. Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapausten selvittäminen, jälkitoimet ja yhteistyötahot

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllystyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (POL 29§).

Koulukiusaamisen käsittely, siitä aiheutuneet toimenpiteet ja seuranta kirjataan aina (tuntimerkinnät, tukitoimet). Koulukiusaamistapauksissa, joissa huoltaja ja koulun edustaja tapaavat, tehdään oppilashuoltokertomus (löytyy Wilman muistioista). Ne säilytetään koulussa oppilashuollon asiakirjojen yhteydessä. Ensisijaisen tärkeää on, että tilanteisiin puututaan heti johdonmukaisesti ja asia hoidetaan aina loppuun asti. Harkinnan mukaan ollaan yhteydessä koulun ulkopuolisiin tahoihin (esim. terveydenhuolto., muu oppilashuolto, sosiaalitoimi, poliisi).

Puuttuminen

- Pohjana on havainto/epäily tai oppilaan/hooltajan huoli.
- Tilanteisiin puututaan heti johdonmukaisesti ja asia hoidetaan aina loppuun asti.
- Tilanteeseen puuttumisen ja selvittelyn käynnistäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen.

Selvittely ja ratkaisun etsiminen

- Sovitaan asian selvittämisestä ja toimenpiteistä vastaavat aikuiset.
- Selvitetään niin pian kuin se on kaikilta osin mahdollista.
- Selvittelyn tavoitteena on tilanteen rauhoittaminen ja selkeyttäminen.
- Selvitetään, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena.
- Keskustellaan kiusatun kanssa.
- Keskustellaan kiusaajan kanssa.
- Oppilaille mahdollisuus esittää *ratkaisumalleja*.
- Tiedotetaan tilanteesta kaikkien asianosaisten huoltajille.
- Tarvittaessa kutsutaan kiusatun ja kiusaajan huoltajat koululle tapaamiseen.
- Tarvittaessa kutsutaan koolle koko luokan vanhemmat.

Toimenpiteet

- anteeksipyyntö
- ilmoitus kotiin
- keskustelu
- sovittelu
- kurinpitorangeistukset (kasvatuskeskustelu, jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja erottaminen määräajaksi)
- hyvitykset (vaativat aina huoltajien hyväksynnän)

Seuranta

- Jatkotoimenpiteet suunnitellaan tapauskohtaisesti.
- Seurannasta tehdään suunnitelma, joka kirjataan.

Yhteistyö opiskeluhoollon kanssa

Opiskeluhoolto on mukana koulun toiminnan suunnittelussa, myös yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelussa ja toteuttamisessa. Koulukuraattori tekee yksilötyön lisäksi yhteisöllistä työtä luokissa ja erilaisten ryhmien kanssa. Opiskeluhooltoryhmä seuraa koulun ja luokkien tilannetta (vuotuinen kysely, viikoittainen Luokkahenki -kysely, toimintatavat...) säännöllisesti. Kerran lukuvuodessa toteutetaan ns. yhteisöllisen opiskeluhoollon kysely kaikille luokka-asteille ja oppilaiden huoltajille. Kyselyn tulokset käydään läpi niin omassa luokassa kuin myös opiskeluhooltoryhmässä.

Yhteistyö viranomaisten kanssa

Väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden hoitamisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden viranomaisten kuten sosiaalitoimen, terveydenhoidon ja poliisin kanssa. Poliisilta voi kysyä apua koulupoliisin konsultoivasta numerosta.

- kiusaajan ja kiusatun sekä heidän huoltajiensa kanssa sovittuun yhteisneuvotteluun kutsumme tarvittaessa mukaan koulukuraattorin, sosiaalityöntekijän, lähipoliisin tai muun tarvittavan tahon
- mikäli oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, on huoltajilla oikeus päättää asianomistajana rikosilmoituksen tekemisestä
- vakavissa pahoinpitelyissä otamme yhteyttä poliisiin ja tiedotamme asiasta, jolloin poliisi päättää asian saattamista syyteharkintaan

6. Ohjeita henkilökunnalle

- Kun kiusaamista/häirintää tapahtuu, siihen puututaan heti.
- Se aikuinen, jolle tieto kiusaamisesta/häirinnästä ensin tulee, selvittää onko kyseessä systemaattinen kiusaaminen.
- Opettaja keskustelee vakavasti kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa ja tekee selväksi, että he ovat toimineet tavalla, jota koulussa ei hyväksytä.
- Opettaja tiedottaa asianosaisten huoltajia tapahtuneesta.
- Vakavissa väkivaltatilanteissa huoltajiin on yhteydessä rehtori.
- Tarvittaessa voidaan kutsua kiusatun ja kiusaajan huoltajat koululle keskusteluun.
- Tarvittaessa voidaan kutsua koolle yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä.
- Tarvittaessa kiusaajalle voidaan antaa kurinpitöraangaistus.
- Huoltajat voivat asianomistajina tehdä rikosilmoituksen poliisille.
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.
- Vakavassa väkivaltatilanteessa poliisi paikalle/ilmoitus poliisille.
- Koulun aikuiset kyselevät säännöllisesti koulun verso-oppilailta selvitettävistä ja jo selvitetystä kiusaamistapauksista.

7. Ohjeita oppilaille

- Kiusaamistilanteessa pyydä kiusaajaa lopettamaan.
- Lähde pois kiusaajan luota.
- Kerro aikuiselle, jos olet itse kiusattu tai näet jotakin kiusattavan.
- Ole kiusatulle kaveri, älä jätä häntä yksin.

- Jos mahdollista, yritä selvittää pienet riitatilanteet ilman aikuisia.
- Rohkaise kiusattua kertomaan kiusaamisesta jollekin aikuiselle, voit myös itse tarjoutua kertomaan hänen puolestaan.
- Näytä hyvää esimerkkiä toisille omalla käytökselläsi.

8. Ohjeita huoltajille

- Jos epäilet, että lastasi on kiusattu, kannusta häntä kertomaan asiasta tai ole itse yhteydessä opettajaan mahdollisimman pian. Ota yhteyttä kouluun, vaikka lapsesi kieltäisikin.
- Vapaa-ajalla tapahtuneet asiat huoltajat sopivat keskenään.
- Koulukiusaamisen selvittäminen aloitetaan aina koulussa.
- Jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta myös opettajalle.

9. Suunnitelmasta tiedottaminen ja koulu yhteisön henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppanien perehdyttäminen ohjeisiin

Suunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä peda.net -sivulla ja koulun kotisivulla.

10. Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

Suunnitelma päivitetään tarvittaessa ja viimeistään opetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Suunnitelman päivittämisestä vastaa rehtori.

